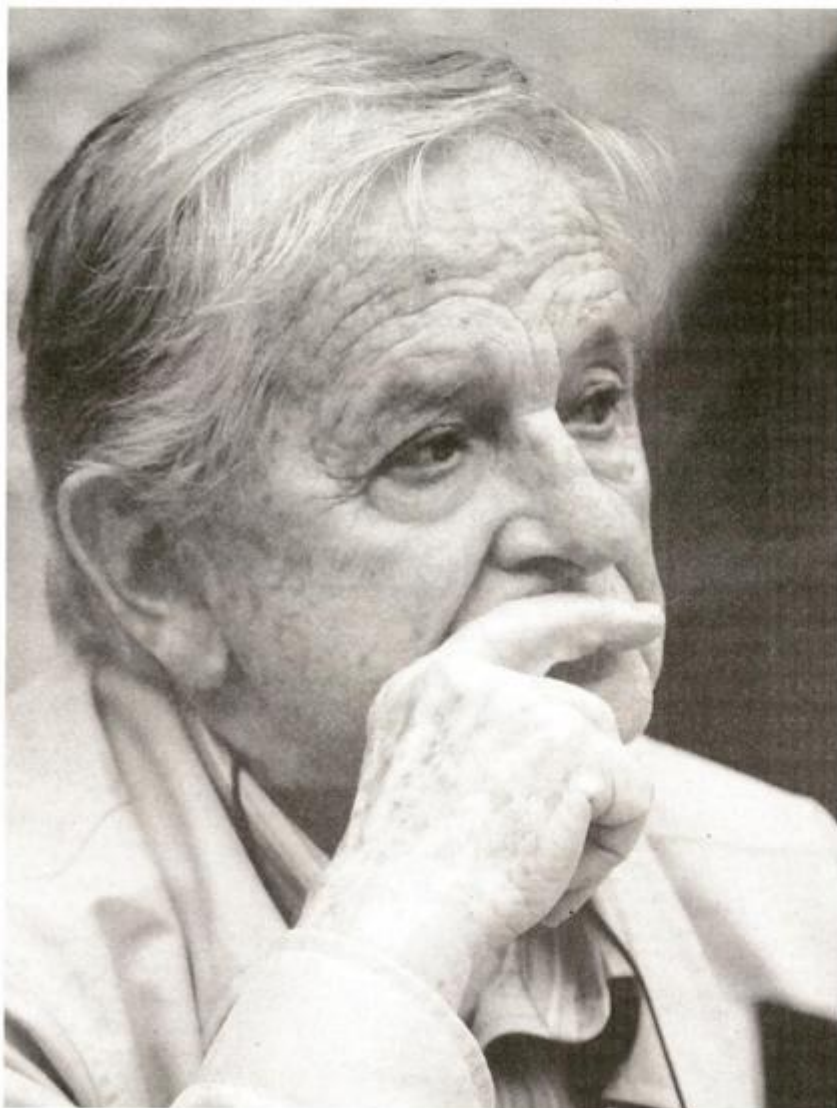

ODLASKOM MIŠE MARTINOVIĆA, USNUO JE GRAD GOSPARA

‘Bio si tako velik i svoj, a tako drag, naš, dodirljiv...’

Piše/Foto DuList

USNUO JE GRAD GOSPARA. Proteklu nedjelju u u 95. godini života napustio nas je doajen dubrovačkog teatra i velikan hrvatskog glumišta gospodar Miše Martinović. Martinović je obilježio čitavu epohu dramskog života Grada. Ne postoji pedalj povijesne jezgre kojeg nije krasio ‘veličanstvenošću svojeg glumačkog umjeteonstva’, zapisali su iz Dubrovačkih ljetnih igara gdje će ostati zapamćen kao nositelj njihovog klasičnog repertoara Igara – Držića, Vojnovića, Shakespearea, ne libivši se ni pučkog odraza Grada u kulturnoj ‘Kafetariji’, niti avangardnih iskoraka u Parovom ‘Areteju’, sveudilj ostajući najvjerniji iskazu dubrovačke tradicije. U razgovoru za DuList napravljenom o njegovom 90.-om rodendanu prisjetio se svojih prvih dramskih iskustava stečenih u zatvoru u Zenici gdje je služio kaznu jer je dok je služio vojsku kao član 17. majevičke brigade kopirao primjerak proglašenja kardinala Alojzija Stepinca.

Od 1950. je bio u stalnom angažmanu Kazališta Marina Držića, a od 1950. kontinuirano je nastupao na Dubrovačkim ljetnim igrama

Ostvario više od 120 uloga

— Pitali nas jednom zna li itko pjevati. Ja se javio i uvrstili me u kulturnu ekipu. A to je bila intelektualna krema, vrh bosanske kulture. pisci, novinari, direktori teataru. Tražili su nekog za glumu u predstavi i tako sam počeo dobivati glavne uloge. Radili smo tekst od 120 stranica, ‘Rusko pitanje’, a ja sam igrao glavnu ulogu. Taj komad kasnije mi je bio presudan – rekao je tada gospodar Miše. Od tada odigrao je preko 120 uloga, a od 1949. sudjelovao je u predstavama Narodnoga kazališta u Dubrovniku, danas Kazališta Marina Držića. U stalnom je angažmanu bio od 1950. te je sezonu 1956./57. proveo u

Doajen dubrovačkog teatra obilježio je čitavu epohu dramskog života Grada. **Ne postoji pedalj povijesne jezgre kojeg nije krasio ‘veličanstvenošću svojeg glumačkog umjeteonstva’**

Dramskome kazalištu 'Gavella'.

— Igrajući Vuka u 'Dubrovačkoj trilogiji' na Ljetnim igrama upoznao sam Branka Gavella koji mi je rekao: 'Slušaj, ti dolaziš u Zagreb!' Iste godine u parku Gradac je postavio 'Ifigeniju na Tauridi', a ja sam zamijenio jednog glumca. Rekao mi je Gavella: 'Nije ti ovo više dubrovački i konavoski jezik, ovo je stih, ajde ti to doma pogledaj'. A prvi stihovi su bili složeni jer su imali ubačene misli, htio me testirati. Ja sam to iznijansirao, pročitao i on se oduševio. Rekao mi je: 'Ti buš studiral na Akademiji i buš glumil!' Ja sam mu odgovorio da želim studirati medicinu, a ne glumu. Iduće, 1956. godine pošao sam u Zagreb, ali nisam upisao Akademiju. Nagovarao me Gavella, ali nisam htio, pa je odlučio da ću mu biti asistent. Počeo sam se tada baviti hrvatskim jezikom. U tih godinu i pol dana sam igrao dvije uloge u Dramskom kazalištu. A na radiju sam snimio stotinjak radio-drama, i zaradivao sam od toga tri plaće. U međuvremenu sam se oženio i dobio Pericu, ali nisam dobio stan pa sam se odlučio vratiti u Dubrovnik. Gavella me još pola godine nije htio skinuti s plaće kazališta jer su se nadali da ću se možda ipak vratiti – ispričao je.

Od 1950. kontinuirano je nastupao na Dubrovačkim ljetnim igrama. Istaknuo se mnogobrojnim ulogama u djelima dubrovačkih pisaca – bio je Držićev Maro, Bokčilo i Dundo Maroje (Dundo Maroje), Munuo i Dundo Niko (Skup), Dživo i Stanac (Novela od Stanca), Agamemnon (Hekuba) te Grižula, zatim Radamante (I. Gundulić, Prozerpina ugrabljena), Jerko (navodni autor Džanluka Antica, Jerko Škripalo), Tarto (Molière – M. Tudžić, I. Tudišević), Lukša, Niko Martinović i Jerko (I. Vojnović, Na taraci, Ekvinocij, Maškarate ispod kupljika) te Kapural Luko (V. Stulli, Kate Kapuralica). Od ostalih značajnijih uloge nužno je spomenuti Grofa Almaviva (Beaumarchais, Seviljski brijač), Areteja i Križoveca (M. Krleža, Aretej, U agoniji), Frana (C. Goldoni, Kafetarija), Toanta (J. W. Goethe, Ifigenija na Tauridi), Vladimira (S. Beckett, U očekivanju Godota), Ubu-a (A. Jarry, Kralj Ubu ili Poljaci), Tezeja (Euripid, Edip na Kolonu). Režirao je nekoliko predstava, glumio na radiju i televiziji (Naše malo mjesto, Libar Marka Uvodića, Plemičko gnijezdo) te na filmu. Godine 1990. dodijeljena mu je Nagrada Vladimir Nazor za životno djelo, a 2009. Grand Prix Orlando za

osobit umjetnički doprinos u ostvarenju cjelokupnog programa Igara.

'Čuvar' dubrovačkog govora

Pored glumačkog poziva, Martinović će biti zapamćen i po ustrajnom radu na očuvanju dubrovačkog govora. Od Martinovića dirljivim porukama na svojim Facebook profila oprostile su brojne osobe iz društvenog, političkog i umjetničkog života Grada te Lijepa naše.

— Kreacije Miše Martinovića ubrajaju se u antologijski zbir dramskog programa Igara, postavivši trajne zasade ambijentalnog teatra kojem Igre streme i dalje. Gospar Miše Martinović ostat će vazda inspiracijom za nove naraštaje koje se mogu ogledati u njegovom vedrom duhu, posvećenosti, profesionalizmu i dječjoj zaigranosti – poručili su iz Igara.

— Ostavio je nezbrisiv trag u našem kazalištu i svi kolege, suradnici, poznanici i publika su u desetljećima za nama mogli osjetiti njegov neizmjeran talent, glumačko znanje i nadasve ljubav prema Gradu – dodali su iz KMD-a.

— Pošao je jedan od najvećih. Teško je pobrojati sve velike uloge koje je imao gospar Miše tijekom svoje velike glumačke karijere. Od kazališnih, preko filmskih uloga bio je jedan od najvećih hrvatskih glumaca, a Dubrovačke ljetne igre su uistinu bile godinama znak jednakosti s Mišom Martinovićem bilo kao knezom ili u nekom od Držićevih likova. Kao televizijskog glumca vjerujem da ćemo ga svi pamtiti po ulozi brica u Našem malom mjestu. Adio, velikom dubrovačkom Gosparu i velikom hrvatskom domoljubu. Adio, gospar Miše! Falit ćete nam – napisao je gradonačelnik Mato Franković.

— Otišao je veliki hrvatski umjetnik gospar Miše Martinović. Veliki dubrovački glumac, veliki hrvatski domoljub! Silno je volio svoj Grad, a mi smo iskreno voljeli njega. Hvala mu za sve što nam je pružio i neka mu je laka hrvatska zemlja – riječi su župana Nikole Dobroslovića.

— Zajedno s generacijama Dubrovčana koji su pratili na stotine njegovih izvedbi ne samo na Dubrovačkim ljetnim igrama, nego i u dubrovačkom Gradskom kazalištu Marina Držića, svaki put kad pogledamo prema Sponzi, sjetit ćemo se njegovih maestralnih 'dozvola' glumcima da uđu i zaposjednu grad svojom umjetnošću. Neka svjetlost

Kreacije Miše Martinovića ubrajaju se u antologijski zbir dramskog programa Igara, postavivši trajne zasade ambijentalnog teatra kojem Igre streme i dalje – igre

vječna svijetli našem nezaboravnom knezu od glumaca i glumačkog umjetonstva – komentirala je ministrica kulture Nina Obuljen Koržinek.

'Neizmerno puno dao i ostavio'

— Umro nam je naš veliki Miše Martinović! Moj dragi, najdraži Mihajlo koji će to ostati dok se nas dva opet ne sretimo u plavetnilu dubrovačkog neba. Živio zauvijek, tako dragi čovječe – kazao je dubrovački kulturni djelatnik Mišo Mihočević.

— Dragi Miše! Puno puno ti hvala za svaku rečenicu i ulogu i svaki trenutak koji si meni i svima posvetio! Bio si velik glumac, ali i osoba! Zbog tebe sam se počeo baviti teatrom i ti si taj koji si me prvi put iz naše ulice Božidarevićeve odveo u teatar i reko mi: mali ovo je dobro za tebe! I od onda moj život si promijenio! Hvala ti na tome! Obitelji Martinović moja sućut! – rekao je glumac i redatelj Robert Bošković.

— Zbogom, dragi naš Miše. Neizmerno puno si dao i ostavio hrvatskoj kulturi! Danas je opet jako tužan dan za hrvatsko glumište. Bio si tako velik i svoj, a tako drag, naš, dodirljiv... Uživaj u zagrljaju Božjem – to je mjesto koje si uistinu zaslužio – iznijela je Marija Babić Filipović iz Hrvatskog društva dramskih umjetnika.

— Veliki, jedan od najvećih glumaca i predivan gospar... Duboko utisnut u svaki dubrovački kamen, falit će neizmerno... – nadovezala se na njenu objavu kazališna redateljica Nenni Delmestre.

Vijest o odlasku Miše Martinovića potresla je i vikara Male braće fra Stipu Nosića.

— Znao sam da je taj jednostavni čovjek, praktični vjernik, legendarni glumac nakupio puno zemaljskih godina i da se zbog toga već nekoliko godina drži kuće. Svjedok sam da je često posjećivao crkvu Male braće. I nakon što više nije mogao dolaziti u nju bio je s franjevcima u vezi. Nije zato ništa čudno što mu je na prijedlog samostana Male braće uprava Franjevačke provincija sv. Jeronima sa sjedištem u Zadru još u siječnju 2007. podijelila naslov 'subrata'. To je počasni naslov koji confratra čini dionikom duhovnih dobara zajednice. Titula je to koja se u ovo naše vrijeme rijetko podjeljuje. Mišo ju je dobio i zasigurno zaslužio svojim vjerničkim životom i mnogobrojnim dobročinstvima – iznio je fra Stipe.

Svaki put kad pogledamo prema Sponzi, sjetit ćemo se njegovih maestralnih 'dozvola' glumcima da uđu i zaposjednu grad svojom umjetnošću. Neka svjetlost vječna svijetli našem nezaboravnom knezu od glumaca i glumačkog umjetonstva – Obuljen Koržinek